

Δόμνα Βισβίζη

Ἡ Θρακιώτισσα ἡρωΐδα τοῦ 1821

Ἡ Δόμνα Βισβίζη γεννήθηκε τὸ 1874 ἀπὸ εὐπορὴν οἰκογένεια στὴν Αἴνο τῆς Ἀνατολικῆς Θράκης, ἀξιόλογη ναυτικὴ πολίτεια, γνωστὴ ἀπὸ τὰ χρόνια τοῦ Ὀμήρου, ποὺ ἐξελίχθηκε στὸ πέρασμα τῶν αἰῶνων καὶ ἀναπτύχθηκε, καθὼς οἱ κάτοικοί της διακρίθηκαν γιὰ τὸ γνήσιο ἑλληνικὸ τους φρόνημα.

Δὲν γνωρίζουμε τὸ πατρικὸ της ὄνομα, οὔτε γιὰ τὰ παιδικὰ της χρόνια, παρὰ μόνο ὅτι ὁ πατέρας της ἦταν μεγαλοκτηματίας τῆς περιοχῆς καὶ ὅτι παντρεύτηκε τὸ 1808 τὸν πλούσιο πλοίαρχο καὶ ἐφορητιστὴ Ἀντώνιο Βισβίζη, μὲ τὸν ὁποῖο ἀπέκτησε πέντε παιδιά: τρία ἀγόρια, ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὸ ἓνα πέθανε μικρὸ ἀπὸ ἐπιδημία, καὶ δύο κορίτσια, τὸ ἓνα κωφάλληλο. Βλέπουμε ἔτσι ὅτι κοντὰ στὰ πλοῦτη καὶ τὰ καλὰ συμπορευόταν ὁ πόνος.

Ὁ καπετὰν Βισβίζης ἦταν γενναῖος ἄνδρας, δραστήριος, φιλόπατρις καὶ γεμάτος ἐνθουσιασμὸ καὶ ὄραμα. Ἀπὸ τοὺς πρώτους μέλη τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας, εἶχε προσφέρει στὸν ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀγῶνα ὅλη του τὴν καρδιά καὶ πάρα πολλὰ χρήματα. Ἔλεγε ὅτι: «Δὲν ἠυπᾶμαι νὰ ξοδεύω χρήματα, ἀφοῦ μ' αὐτὰ θὰ κτισθεῖ τὸ χρυσοῦ παλάτι τῆς ἐλευθερίας».

Ἡ Δόμνα ἀκολουθεῖ τὸν ἄνδρα της στὰ ταξίδια του καὶ γνωρίζει ἔτσι ὅλο καὶ περισσότερα μέρη τῆς σκληρωμένης πατρίδας. Μέσα της φουντώνει ὁ πόθος γιὰ τὴν Ἀνάσταση τοῦ Γένους, καὶ γίνεται σύντομα ἓνα ἀπὸ τὰ πιὸ δραστήρια μέλη τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας. Μὲ τὴν ἔκρηξη τῆς Ἐπανάστασως, οἱ πρώτοι στοὺς ὁποίους οἱ Τοῦρκοι ξέσπασαν τὴ μανία τους ἦταν οἱ πιὸ κοντινοὶ χριστιανικοὶ-ἑλληνικοὶ πληθυσμοὶ τῆς

Ἀνατολικῆς Θράκης. Βύθισαν τὴν Αἴνο στὸ πένθος. Σύντομα, ὅμως, τὸν Μάιο, κατέπλευσαν στὸ λιμάνι τέσσερα ψαριανὰ πλοῖα, μὲ ἀρχηγὸ τὸν Καπετὰν Γιαννίτση. Τὸ τουρκικὸ κάστρο δέχθηκε τὶς πρώτες κανονιές, καὶ ἡ μάχη συνεχίσθηκε ὡς τὴ νύχτα, ὅποτε τὰ ἑλληνικὰ πληρώματα, προστατευμένα ἀπὸ τὸ σκοτάδι, ἔκαναν ἀπόβασο στὴ στεριά καὶ κυρίευσαν 24 κανόνια, τὰ φόρτωσαν στὰ πλοῖά τους καὶ ἀπέπλευσαν γιὰ τὰ Ψαρά. Αὐτὸ ἦταν ποὺ περίμενε καὶ ὁ καπετὰν Ἀντῶνης Βισβίζης. Ζωρὴς ἄλλη σκέψη, φορτώνει στὸ καράβι τοῦ γυναικῆ καὶ παιδιά, τὰ εἰκονίσματα, χρήματα, χρυσαφικὰ καὶ ὅ,τι ἄλλο μποροῦσαν νὰ κουβαλήσουν καὶ ἀνοίχτηκε στὸ πέλαγο νὰ προφθάσει τοὺς Ψαριανοὺς. Ἄφησε πίσω του, χωρὶς δεῦτερο συλλογισμό, τὸ ἀρχοντικὸ του, τὰ εὐφώρα κτήματά του, τὸν τόπο του, ποὺ δὲν θὰ τὸν ξαναέβλεπε ποτέ, οὔτε ὁ ἴδιος οὔτε ἡ Δόμνα. Καὶ μπῆκε στὸν χορὸ τῆς Ἐπανάστασως, τοῦ πολέμου καὶ τῆς θυσίας. Σπίτι του ἔγινε ἡ «Καλομοῖρα», τὸ μπρῆκι τοῦ Βισβίζη.

Τὸ βάπτισμα τοῦ πυρὸς τὸ πῆραν στὰ νερὰ τῆς Ἰμβρου, καὶ ἀπὸ κεῖ στὴ συνέχεια στὸν Θερμαϊκὸ, στὴ Χαλκιδική, τὴν Ὑδρα, τὴ Στυλίδα, τὸν Βόλο, τὴν Εὐβοία κι ὅπου ἀλλοῦ τοὺς καλοῦσε ἡ πατρίδα, ὁ ἀγῶνας. Συμπολεμίστρα τοῦ καπετάνιου ἡ καπετάνισσα Δόμνα!

Στις 21 Ἰουλίου 1822, ὁ καπετὰν Βισβίζης, ἐπικεφαλῆς ἐνὸς στόλου ἀπὸ 30 πλοῖα, μικρὰ καὶ μεγάλα, βρίσκεται στὸν Μαλιακὸ κόλπο. Μὲ τὸν Ἀνδρουτσο, τὸν Δυοβουνιώτη καὶ ἄλλους ὀπλαρχηγούς, δίνουν

μεγάλη μάχη, στη διάρκεια της οποίας, μπροστά στα μάτια της Δόμνας, σωριάζεται νεκρός ο γενναίος άνδρας της. Η Δόμνα διατάζει να τον μεταφέρουν στο άμπάρι και αναλαμβάνει την αρχηγία του αγώνα. Πρέπει να δικαιώσει τον θάνατο και τον αγώνα του καπετάνιου της! Καταπιέζοντας τα συναισθήματά της, τις τραγικές αυτές ώρες, βάζει πάνω απ' όλα την πατρίδα. Μπροστά της στέκουν με σεβασμό και θαυμασμό όλοι οι άνδρες του πληρώματος, σκληροτράχηλοι, ψημένοι θαλασσινοί! Ο καπετάν Βισβίλης έταφη πίσω από το ιερό των Αγίων Αναργύρων στη Λιχάδα της Εύβοιας, και η Δόμνα γίνεται μάννα και πατέρας για τα πέντε παιδιά της, κυβερνήτης και καπετάνιος για το πλήρωμά της, και συνεχίζει τον ιερό ύπερ της Έλευθερίας αγώνα.

Μετά από διαταγή της κυβέρνησης, το πλοίο της φέρει πλέον το όνομά της. Περιπολεί τις θάλασσες, μάχεται, μεταφέρει στρατεύματα και πολεμοφόδια... Τρία ολόκληρα χρόνια συντήρησε τον εξοπλισμό του πλοίου της και το πλήρωμά της με δικιά της έξοδα και πάλησε με τη θάλασσα. Κι ήρθε η ώρα που και ο τελευταίος όβρολος εξαντλήθηκε. Το πλοίο, σακατεμένο από τις μάχες και την αλμύρα της θάλασσας, δεν μπορούσε πλέον να αποδώσει. Η Καπετάνισσα το χάρισε στην Κυβέρνηση, και το πλοίο μπήκε, ως τσέρνα του χρήσιμου, έγινε πυρπολικό, και το 1824, οδηγούμενο από τον πυρπολητή Πιπίνο, ανατίναξε

αγοριού της από επιδημία, το 1825. Η Δόμνα Βισβίλη, μετά από τόσους αγώνες και τόσες θυσίες, πτωχή μα ευχαριστημένη, που αξιώθηκε να δει ένα κομμάτι Έλληνικής Πατρίδας ελεύθερο, αποτραβιέται με τα τέσσερα παιδιά της στη Μύκονο, να ζήσει ήσυχια και ταπεινά.

Τον μεγαλύτερό της γιό, τον Θεμιστοκλή, όταν ήταν 14 ετών, μαζί με άλλα παιδιά αγωνιστών, πήρε στο Παρίσι, για να σπουδάσουν εκεί με έξοδα των φιλελληνικών σωματείων, ο Γάλλος φιλέλληνας Roche. Γνωστά έγιναν από τους Φιλέλληνες στην Εύρωπη, κι έτσι μαθεύτηκαν το όνομά της και το έργο της παντού, τα λόγια του αποχωρισμού προς τον γιό της, όταν έφευγε για το Παρίσι: «*Παιδί μου! Πρόκειται να υιοθετηθείς και να ανατραφείς από τη γαλλική γενναιοδωρία. Όταν θα μεγαλώσεις, ίσως να μη ζω πιά. Στοχάσου τότε ότι έχεις να εκδικηθείς τον πατέρα σου*». Ο Θεμιστοκλής φύλαξε τα λόγια της μητέρας του σαν πολύτιμο θησαυρό. Φορούσε πάντα την ελληνική φουστανέλλα του, μορφώθηκε, διέπρεψε κι ανέβηκε μέχρι τις ανώτατες διοικητικές θέσεις στο νεοσύστατο Έλληνικό κράτος, κάνοντάς την υπερήφανη.

Η Θρακιώτισσα λεβεντομάννα έμεινε πάντα ταπεινή και μετά από πολύ δύσκολες μέρες, από την Ύδρα στο Ναύπλιο και μετά πάλι στη Μύκονο, προσπαθούσε να τα βγάλει πέρα με μιὰ μικρή σύνταξη 30 δραχμών. Ποτέ δεν ζήτησε πλοήθεια, τιμές και δόξες.

Μπροστά της στέκουν με σεβασμό και θαυμασμό όλοι οι άνδρες του πληρώματος, σκληροτράχηλοι, ψημένοι θαλασσινοί! Ο καπετάν Βισβίλης έταφη πίσω από το ιερό των Αγίων Αναργύρων στη Λιχάδα της Εύβοιας, και η Δόμνα γίνεται μάννα και πατέρας για τα πέντε παιδιά της, κυβερνήτης και καπετάνιος για το πλήρωμά της, και συνεχίζει τον ιερό ύπερ της Έλευθερίας αγώνα.

και έκαψε την τουρκική φρεγάδα «Χασνά Γκεμισί», δηλαδή, «Καράβι-Ταμείο», στον Τσεσμέ, στα μικρασιατικά παράλια.

Οι πρόκριτοι και οι όπλαρχηγοί της Εύβοιας και της Ρούμελης την τιμούν με επίσημο έγγραφο, και ο Δημήτριος Ύψηλάντης την ονομάζει «*εὐγενεστάτην και γενναιοτάτην δέσποινα και καπετάνισσα*», ο δε Όδυσσεάς Άνδρουτσος με βαθιά ευγνωμοσύνη «*εὐεργέτιδα*».

Τώρα πιά, χωρίς πλοίο, χωρίς πόρους, μαζί με τα πέντε παιδιά της, περνοῦν δύσκολες μέρες, που τις κάνει δυσκολότερες ο θάνατος του μικρότερου

Η Έλευθερία της Πατρίδας της, ή φτώχεια της και ο τιμημένος θάνατος του συζύγου της ήταν γι' αυτήν το μεγαλύτερο παράσημο του Αγώνα. Γιατί ήξερε ότι τα έδωσε κυριολεκτικά όλα για την Πατρίδα και την Έλευθερία της!

Ηλικιωμένη πιά, άφησε τον κόσμο αυτό σ' ένα φτωχικό σπιτάκι στον Πειραιά, τον Νοέμβριο του 1852, με την ικανοποίηση της προσφοράς και της εκπλήρωσης του όραματός της και του πόθου της Έλευθερίας.

Άς είναι αιωνία ή μνήμη της!

ΕΛΙΝΑ ΜΑΣΤΕΛΛΟΥ-ΓΙΑΝΝΑΚΕΝΑ